

1927

G O S P O D A R

Št. 23

Kmetijski kredit.

(Narodni poslanec Vlad. Pušenjak.)

Zadružništvo nam vsako leto prihrani milijone.

V naši državi ima samo v Sloveniji kmet možnost, da dobi kratkoročna posojila pri posojilnicah Raiffeisenovkah, dolgoročna posojila pri hranilnicah, ki uživajo pupilarno varnost, proti rednemu letnemu odplačilu (amortizaciji) po nizki obrestni meri, katere znaša največ 8%, medtem ko znaša obrestna mera na Hrvaškem in v Bosni povprečno okrog 20%, v Srbiji 30% in še več.

Povrh tega se denar na Hrvaškem, v Bosni in Srbiji težko dobi in so ljudje izročeni na milost in nemilost oderuhom, katerim plačajo v obliki obresti in drugih dajatev (jajca, maslo, perutnina, žganje, vino itd.) 50—100%, da tudi 120% na leto. Nepobitno dejstvo je, da več ko polovica kmetov v naši državi ne more priti do cenenega kredita, nepobitno dejstvo je, da cvete na Hrvaškem, v Bosni in Srbiji oderuštvo, katerega pri nas ne poznamo, katero pomnijo pri nas le najstarejši ljudje. Ta dejstva nazorno pojasnjujejo velik pomen kmetijskega zadružništva, katero je uničilo oderuštvo v Sloveniji in kateremu se ima slovenski kmet zahvaliti, da dobi v slučaju potrebe — ceneni kredit.

Na Hrvaškem, v Bosni in Srbiji je denarno zadružništvo šele v povojih, skrbelo se je bolj za blagovno zadružništvo, katero pa je tudi na Hrvaškem propalo, ker sta padli obe zvezi teh zadrug v Osijeku in Zagrebu, a v Srbiji ne more naprej, ker nima jakega denarnega zadružništva, katero tvori temelj vsemu ostalemu zadružništvu.

Za naše proizvajalne naloge ni kredita.

Eno težkočo pa občutimo v celi naši državi: potrebo prav cenenega kredita za naše proizvajalne zadruge (mlekarske, vinarke itd.), kateri je neobhodno potreben za prosep te vrste zadrug.

Pomanjkanje cenene kredita za kmeta, pomanjkanje ugodnega kredita za proizvajalne zadruge je povzročilo zahtevo po državnih pomoči, kakor so isto nudile kmetu in zadružništvu druge države. Po večletnih obljubah se je l. 1925. predložil Narodni skupščini in odobril zakon o kmetijskem kreditu, imenovala se je direkcija za kmetijski kredit, sestavil pravilnik, a do delovanja še do dandanes, četudi sta minuli že več ko dve leti, odkar je bil zakon sprejet, ni prišlo.

Zakaj zakon nima uspeha?

Zakaj ne pride do dela? Kratek odgovor je ta: zakon je, kar smo opetovano naglašali pri pretresu zakona v Narodni skupščini, za naše razmere neprimeren. Nemogoče je na podlagi zakona doseči ono, kar se je z zakonom nameravalo doseči. Bistvena napaka zakona je, da je naperjen proti obstoječemu zadružništvu, da hoče

kreditne zadruge, ki so se obnesle, nadomestiti z neko novo vrsto zadrug, o katerih ne vemo, ali bodo uspele ali ne. Uničiti hoče na podlagi določb zakona obstoječe Zadružne zveze, katere so centrale denarnih in drugih vrst zadrug, s tem, da se jim odtegnejo kreditne zadruge, ki so — hrbtenica vsega ostalega zadružništva in glavna opora zvez. Pravilnik, ki se je sestavil v svrhu izvršitve zakona, pa jemlje zadrugam še ono malo ugodnosti, ki jim nudi zakon.

Ker izključuje zakon obstoječe zadružništvo, a novega ni, oziroma se ne da tako lahko ustvariti, zato ne pride do dela, zato ne dobi kmetško ljudstvo v času najhujše poljedelske krije, v času hudih elementarnih nezgod, v času velike kreditne bede na Hrvaškem, v Bosni in Srbiji one pomoči, katero opravičeno pričakuje od svoje države.

Naše zahteve.

Kaj so storile zadružne organizacije, kaj narodni zastopniki? Zahtevali smo glasno in odločno, da se vse potrebno ukrene, da pride kmetijski stan do potrebnega cenene kredita. Ko je prišla SLS na vlado, je bila prva skrb ministra za kmetijstvo dr. Kulovca dobiti način, da se more kmečkemu ljudstvu pomagati, četudi še ni ustvarjeno novo zadružništvo, po katerem bi se naj izvršila razdelitev obilnih sredstev, katere da vlada za kmetijski kredit na razpolago.

Vršila so se dolgotrajna posvetovanja v ministarstvu in pa direkaciji za kmetijski kredit. Sad teh posvetovanj je bil predlog, da se ustvari (ker je nujna pomoč potrebna, a do spremembe zakona se pri naših žalostnih političnih razmerah ne more tako brzo priti) za dobo petih let prehodna doba, v kateri se naj upošteva obstoječe zadruge enako kakor v zakonu določene nove krajevne zadruge in obstoječe Zadružne zveze tudi enako kakor v zakonu navedene nove oblasne zadruge. Zadružni kongres dne 13. marca t. l. je soglasno sprejel ta predlog obenem z zahtevo, kar se je storilo i vsa prejšnja leta, da se čimprej spremeni zakon v smislu zahtev in predlogov zadružništva.

Ker je SLS po preteku dobrih dveh mesecev izpačla iz vlade, ni prišlo do ustvaritve potrebnih predpogojev za olajšavo kreditnih razmer kmetijskega ljudstva. Zadružna organizacija ni mirovala, temveč je novega ministra kmetijstva seznanila s svojim stališčem in zahtevala, da se isto osvoji. Uspeh je bilo imenovanje direktorija za kmetijski kredit, kateri je dobil nalogo, da vse potrebno ukrene, da se začne zakon izvajati.

Glavna Zadružna zveza v Belgradu kot matična celokupnega zadružništva v naši državi je sklicala na dan 22. sept. t. l. izredni občni zbor, na katerem se je spet razpravljalo o vprašanju kmetijskega kredita. Zahtevala se je ponovno sprememba zakona in pravilnika, obenem pa odločno

poudarjalo, da je zadnji čas, da se priskoči bednemu kmetijstvu na pomoč.

Da se to more storiti, ne preostane nič drugega kakor to, da se za dobo nekaj let razdelitev kredita vrši potom obstoječih Zadružnih zvez in zadrug. Določena doba petih let naj da možnost, da se organizacija kmetijskega kredita izvede na način, kakor to določa zakon ali pa dožene, kar je skoraj gotovo, da se to vprašanje ne da rešiti potom neke nove vrste zadrug, katere uspehov še ne poznamo, temveč edino potom že obstoječega zadružništva, katero se je v vseh državah sveta sijajno obneslo. Ta doba bode poučila i one kroge, ki še vedno vztrajajo pri neprimernem zakonu o kmetijskem kreditu, da je v interesu kmetijskega stanu treba zakon spremeniti in da ni nobene sile na svetu, ki bi mogla trdno stavbo kmet. zadružništva omajati, oziroma pri rešitvi važnih kmečkih vprašanj iti mimo ali preko obstoječega kmet. zadružništva.

Napajanje živine na prostem.

Zelo priljubljena je pri nas navada, da napajajo živinorejci svojo živino leto in dan na prostem. Pri tem se pa prav redkokdaj zgodi, da bi se kaka žival ponesrečila ali prehladila ali pa sploh zaradi tega slabo uspevala. Nasprotno, taka živina je še bolj utrjena in zdrava in se vsled vsakdanjega kratkega izprehoda prav dobro počuti. To je tudi razumljivo. Žival je n. pr. od večera do drugega dne, morda celo do poldne, v hlevu, v težkem zatohlem zraku. Mnogo naših hlevov je še neprimerno zidanih. Navadno so prenizki, imajo majhna okna, ki so še zadelana s slamo, da ja ne pride kaj svetlobe noter; prezračevalniki so zamašeni zaradi mraza, vrata trdno zaprta. Naravno, da se v kratkem času razvije od dihanja živine in od izhlapevanja gnoja v hlevu tako težak in slab zrak, da živina komaj sope. V takem zraku ne more dobro uspevati, zato je potrebno, da se vsaj enkrat ali dvakrat na dan navzije svežega zraka na prostem, ko gre na vodo. Zato se splošno priporoča napajanje na prostem.

Vendar je na mestu, da podamo par navodil, kako moramo pri tem postopati, da preprečimo morebitne nesreče, ki se lahko vsled kake neprevidnosti lahko pripetijo.

Na vodo lahko ženemo v vsakem letnem času in ob vsakem vremenu, samo paziti moramo, da ne pride živina iz hleva v preveč razgretem stanju. Najprej odpremo hlevna vrata na stežaj, da se zrak v hlevu izmenja in nekoliko ohladi. Živina se obenem razvroči in privadi hladnejši toplini. Polaga se ji nekoliko piče, ali pa sploh popolnoma nakrmi. Potem šele se jo vodi k napajanju.

Na prosto je pustiti vso živino: krave in teleta, bike in mlado živino, le visoko

brejih krav ali krav s teleti ne napajamo na prostem, ker je to zanje prenevno. Tudi biki grečo sami mirno na vodo, če jih od mladega na to navadimo. Tedaj tudi ne postanejo tako lahko divji in so bolj živahni pri skakanju.

Vendar moramo opozoriti, da je ob snegu in ledu paziti, da se kaka žival ne spodrsne in ponesreči. Zato očistimo pot do vode in jo nasujemo s peskom, da ni več opolzla. Tudi ni dobro napajati živino s prav mrzlo vodo. Najboljša je iz takih vodovodov, ki neprenehoma tečejo, pri katerih prihaja voda po ceveh iz zemlje.

Kdor žene živino na vodo, naj je nikar ne preganja in tepe, ker postane kaj rada nemirna in divja. Tedaj se lahko zgode nesreče. V splošnem je postopati z živino lepo in prijazno, zato bo ostala tudi krotka in pohlevna. Z lepim ravnanjem se pri njej več doseže nego z surovim pretepanjem.

Zimsko gnojenje.

Malokdo se spomni na to, da bi tudi pozimi lahko gnojil bodisi travnikom in pašnikom, bodisi njivam, vinogradom, hmeljnikom in sadovnjakom. In vendar ima v tej dobi kmet največ časa za tako delo. Pozimi gnojimo lahko z gnojnico, s kompostom, z dobro vležanim gnojem, pa tudi z nekaterimi umetnimi gnojili. Oglejmo si, kako je pri tem postopati.

Z gnojnico je najlažje gnojenje, posebno če je zemlja nekoliko suha ali zmrzla, da se gnojnični voz ne udara. S tem gnojilom gnojimo lahko vse: travnike in pašnike, sadno drevje, ki ga polijemo okrog drevesa v daljavi krone, trte in hmelj, pri katerih zlijemo gnojnico nekoliko dalje od stebila, ne pa ob njem itd. Gnojnico vpije zemlja, jo razredči z zimsko vlago in jo dovaja v bližino korenin, da je spomladi na razpolago razvijajočemu se življenju.

Kompost ali mešanec služi najbolje na travnikih. Raztrosi se ga ter nekoliko z brano prevleče, če je zemlja suha; zimski dež in sneg ga pritisne k rastlinam in ga izluži za mlade korenine. To je izvrstno gnojilo, ki bi mu morali kmetovalci posvečati še večjo skrb. Dober je tudi na njivah in sploh za vse kulturne rastline.

Hlevski gnoj se tudi lahko trosi pozimi po travnikih, toda mora biti dobro predelan, preperel. Svežega gnoja nikar ne trositi, ker doživimo pri njem velike zgube na dušiku, ki se pri razkrajanju spremeni v plinasto obliko in zgine v zrak. Raztrosimo ga po travnikih, pustimo, da ga zimska vlaga izluži in spravi hranila in drobne delce v zemljo, steljo in večje dele, ki niso med zimo razpadli, pa pograbimo spomladi in vržemo na kompost. Po njivah, vinogradih in hmeljnikih ga tudi lahko raztrosimo pozimi, toda le tedaj, če ga takoj podorjemo ali podkopljemo. Tukaj namreč ne deluje hlevski gnoj samo s svojimi rastlinskimi hranili, ampak tudi s tem, da rahlja zemljo in jo segreva s tem, ko se razkrajja. Če je pa raztresen po vrhu zemlje, se te njegove dobre fizikalne lastnosti izgubijo.

Umetna gnojila niso vsa primerna za trošenje pozimi. So gnojila, ki, raztresena

povrh zemlje, izpuhtevajo svojo hranilno snov, kakor je apnov dušik. Druga pa, ki jih zimska vlaga izluži in spravi v globine ali odplavi, da ne morejo več rastlinam koristiti, n. pr. čilski soliter in kalijeva sol. Teh torej ne bomo trosili pozimi. Pač pa se da gnojiti z vsemi fosfatnimi gnojili, kakor so Tomanova žlindra, kostne moke, superfosfati, izmed kalijevih gnojil pa kajnit. Posebno priporočljivo je trositi Tomasovo žlindro in kostne moke po snegu, ker tedaj vidimo jasno, kam in kako jih trosimo in se to delo lahko vrši bolj enakomerno. Tudi imamo v zimski dobi največ časa, da to delo skrbno izvedemo.

Priporočati je torej kmetovalcem, da si čimprej priskrbijo umetna gnojila in jih potrosijo na tista zemljišča, ki so jih odločili za gnojenje. Gnojnico pa in kompost naj razvozijo takoj, ko vreme to dopušča.

Denar.

g Vrednost denarja 15. t. m. Na borzi v Curihu je notiral naš dinar stalno 9.13 centimov. Na domačih borzah pa se je plačeval inozemski denar po teh-le cenah: 1 angleški funt 276.75 Din, 1 ameriški dolar 56.75 Din, 1 nizozemski goldinar 22.96 Din, 1 nemška marka 13.55 Din, 1 švicarski frank 10.95 Din, 1 madjarska penga 9.98 Din, 1 avstrijski šiling 8.01 Din, 1 belgijski belg 7.94 Din, 1 italijanska lira 3.09 Din, 1 francoski frank 2.23 Din, 1 češka krona 1.68 Din, 1 grška drahma 0.75 Din, 1 bolgarski lev 0.41 Din, 1 rumunski lej 0.35 Din. — Na ljubljanski borzi je bil denarni promet zadnjih dveh tednov precej živahen. Povpraševanje po inozemskih devizah je bilo tako veliko, da je morala Narodna banka posredovati in kriti zahteve. V glavnem so bile devize stalne in niso kazale posebne izpremembe.

Cene.

g Ljubljanski trg. Na ljubljanskem trgu ni bilo posebnih sprememb. Blaga je bilo v minulem tednu dovolj na razpolago in cene so bile stalne. Ko je pa zapadel sneg in pritisnil mraz, je začelo prihajati vedno manj zelenjav na trg in cene bo rasle. Plačuje se perutnina: kokoši 40—45 Din, piščanci 22.50—70 Din komad, race 35 do 40 Din, gosi 60—65 Din, purani 62.50 do 70 Din za komad. Domači zajci 5—20 Din komad. Sadje: jabolka 4 do 7 Din kg, hruške 6—8 Din, suhe češplje 10—12.50 Din, kostanj 1.50—2 Din liter. Mlečni proizvodi: mleko 2.50 Din, smetana 12—14 Din liter, maslo sirovo 36—40 Din, čajno 50—55 Din, kuhano 44—48 Din kg. Jajca 1.75 Din komad. Med 20—30 Din kilogram.

g Tržišče z žitom. Cene žita na svetovnem tržišču so ostale neizpremenjene. V splošnem se malo kupuje in le za tekoči konzum. Čaka se večinoma na blago, ki ima priti na trg iz Argentinije in Avstralije, odkoder se obeta dobra letina. Tudi na našem trgu je položaj v pšenici neizpremenjen. Za koruzo pa je povpraševanje živahnejše in se išče posebno stara koruzo. Na baški postaji se plačuje po

220 Din za 100 kg, nova sušena pa po 215 Din, času primerno suha pa po 187.5 Din. Oves je v ceni poskočil, ker ga kupujejo predvsem vojni dobavitelji v Sloveniji ni povpraševanja po njem. Postavljen na sremsko ali bosansko postajo stane danes oves 230 Din za 100 kg. — Na ljubljanski blagovni borzi se je ponujalo žito in sicer za 100 kg, naloženih v vagon na oddajni postaji po teh cenah: Pšenica bačka 287—290 Din, rž bačka 280—290 Din, oves bački in sremski po 220—225 Din, ječmen bački 245—250 Din, koruza bačka 212—215 Din, moka bačka Og 410—420 Din, otrobi slavonski 170—175 Din.

g Cene drugim pridelkom. Ajde in proso je vedno več na trgu, vsled česar cene bolj nazadujejo. Ponuja se za 100 kg ajda po 265 Din postavljena v Ljubljano, proso pa po 275 Din. — Krompir je ostal v ceni neizpremenjen in se plačuje po Dolenjskem po 85 Din za 100 kg. Na Gorenjskem pa s to ceno niso zadovoljni in zato ostaja kupčija mrtva. — Fižol se splošno malo zahteva. Francija in Italija sta že krili svoje potrebe in zaradi tega je izvoz le malenkosten. Tudi nam delajo v teh dveh državah konkurenco poljski, avstrijski in madjarski fižol, ki je cenejši od našega. Za promet v Trst ponuja spodnještajerski koks po 550—560 Din, ribničan po 450 do 460 Din za 100 kg postavljen v vagonih v Postojno. Povpraševanja po njem iz naših južnih pokrajin ni.

g Mleko in mlečni izdelki. Vsled ugodne jeseni je ponudba mleka še vedno velika. Mleko se oddaja na drobno v Ljubljani po 2—2.75 Din za liter. Masla se v Sloveniji primeroma malo uporablja in tudi ostala Jugoslavija ne veliko, vsled tega tudi ni mogoče dvigniti produkcije. Cene čajnemu maslu so okrog 40—45 Din za kg pri prodaji na veliko, medtem ko so cene kmetškemu maslu po 27.50 do 35 Din. Sira ima Slovenija precej velike zaloge, ker je letos začelo obratovati več novih mlekarn, ki so se vse vrgle na sirarstvo. Posledica je, da imamo sedaj okrog 15 vagonov za prodajo zrelega sira emendolekega tipa. Naša uporaba je pa majhna, vsled tega je bilo celo leto več ponudb nego povpraševanja. Posledica je bila padec cen za okrog 20 odstotkov. Pri prodaji na veliko se po veličini hlebov in po kakovosti doseže za emendolski sir po 24 do 30 Din za kg. — Pri vseh mlečnih izdelkih, kakor tudi pri samem mleku je v tekočem letu opaziti stalno nazadovanje cen. Temu je v veliki meri krivo slabo gospodarsko stanje našega kmeta, ki je prisiljen oddajati mleko v mlekarno, da dobi nekaj sredstev. Cene mlečnim izdelkom so v primeri z inozemstvom še previsoke, zato ne moremo ničesar izvažati. Ko se bodo cene toliko znižale, da se jih bo lahko izvažalo, tedaj bodo tudi naše mlekarnice in sirarne začele lažje ponovne-ovati svoje izdelke.

g Tržišče s hmeljem. Pri nas v Sloveniji je kupčija s hmeljem na mrtvi točki. Čakajo hmeljarji, čakajo kupci. Če se prodajo kakšne male množice, se dobijo cene od 45 do 55 Din. V Vojvodini pa je trgovina s hmeljem živahna. Plačujejo se cene za prvovrstni hmelj 50—55 Din, srednji 30—45 Din, slabši 20—35 Din za kg. Sodi se, da je komaj ena četrtina hmelja prodana od hmeljarjev. Na Češkem so cene nekoliko nazadovale.

g Tržišče z lesom. Še vedno se izvažajo dovolj lesa iz naše države, vendar se čuti, da se

bliža konec izvozne sezone Cene so ostale neizpremenjene. Razvoj lesnega trga v bodoči sezoni obeta biti ugoden. V splošnem je poudariti, da je zanimanje za bukovo živahno, hrastovi frizi pa se iščejo za Nemčijo, Avstrijo in Češko-Slovaško. Povprašuje se tudi po taninskem in brusnem lesu. — Posebno pažljivo bi morali naši izvozniki poslušati Egiptu, ki potrebuje letno velike količine raznega lesa. Moglo bi se ta izvoz še znatno povečati.

Živina.

g Živinski sejem v Mariboru 8. t. m. Prignanih je bilo 8 konj, 11 bikov, 106 volov, 427 krav, 10 telet, skupno 565 komadov. Povprečne cene za kg žive teže so bile: debeli voli 7.50—8 Din, poldebili 6.50—7 Din, vprežni 5—6 Din, klavne krave debele 5.75—7.50 Din, plemenske 5.50—6 Din, krave za klobasarije 4.50—5 Din, teleta 12.75 Din. Prodanih je bilo 299 komadov, od tega za izvoz v Avstrijo 72. Mesne cene so bile: govedina 10—17 Din, teletina 17.50—22.50, sveže svinjsko meso 17 do 30 Din za kg.

g Prašičji sejem v Mariboru 11. t. m. Prignanih je bilo 90 prašičev. Povprečne cene so bile: mladi prašiči 5—6 tednov stari za komad 120—150 Din, 7—9 tednov 180—220 Din, 3—4 mesece 350—400 Din, 5—7 mesecev 420 do 450 Din, 8—10 mesecev 550—560 Din, eno leto stari 1000—1200 Din. Za kg žive teže 10 do 11.50 Din, mrtve teže 15—17 Din. Prodalo se je 35 komadov. Kupčija je bila slaba.

Razno.

g Pravilnik o kontroli hmeljskih sadik ob uvozu in v notranjem prometu. Kmetijsko ministrstvo je izdalo poseben pravilnik, ki določuje kakšne sadike hmelja se smejo uvažati in prodajati oziroma nakupovati v notranjem prometu. S tem hoče preprečiti, da ne bi hmeljarji sadili vse mogoče in slabe vrste hmelja, da si ne bi pokvarili pridelka. Doseči pa hoče, da bi se širile povsod le dobre vrste hmelja. Ta pravilnik je bil res potreben, kajti dogajali so se slučajni, ko so stari hmeljarji prodajali novim hmeljarjem prav slabe vrste, ali pa celo sadike, ki niso mogle kaliti. Zato je bilo tudi toliko neuspehov z novimi hmeljniki.

g Hmeljarski tečaj v Bački. Pri nas v Sloveniji imamo Hmeljarsko društvo, ki ne samo ničesar ne ukrené za pouk svojih članov o tej panogi, ampak, nasprotno še celo ovira razvoj hmeljarstva. To je tudi kmetijsko ministrstvo ugotovilo, ko je prepovedalo svojim strokovnjakom občevanje s tem društvom. — Hmeljarsko društvo v Bački pa je zaprosilo kmetijsko ministrstvo, da mu dovoli otvoritev dveletnega hmeljarskega zimskega tečaja po 6 mesecev. Vse stroške za organizacijo in vzdrževanje te šole prevzame na sebe to društvo samo. S tem dokazujejo vojvodinski hmeljarji, kako dobro pojmi hmeljarsko gospodarstvo. Zavedajo se, da more hmelj dobro uspevati in se ugodno vnovčiti le, ako se uporabljajo najmodernejše metode pri obdelovanju, gnojenju, obiranju, sušenju ter pri zavijanju. Vedo tudi, da je zlata doba hmeljarstva, ko se je dobilo tako izredne cene, že minula in da treba delati

za samoobrambo in napredek na strokovnem, organizacijskem in trgovinskem polju. Zimska šola se bo otvorila te dni. Priglašenih je veliko število hmeljarjev vsake starosti, ki se želijo pripraviti na borbo, ki bo potrebna, da bodo jugoslovenski hmeljarji sploh vzdržali močno konkurenco na hmeljskih tržiščih. Naši Savinjski pridelajo najboljši hmelj v naši državi, zato bi bili pravzaprav oni poklicani, da se pobrigajo za primeren pouk, oziroma za ustanovitev šole, ki je bila že svojčas nameravana.

g Kmetijski kongres v Belgradu. Srbsko poljoprivredno društvo je za nedeljo 13. t. m. sklicalo v Belgrad kmetijski kongres strokovnjakov, društev, zadrug in pa raznih merodajnih činiteljev, ki naj zavzame svoje stališče glede prenosa kmetijskih agend na samoupravne oblasti. Na dnevnem redu so bila vprašanja vpliva državnih, samoupravnih in kmetijskih institucij ter kmetijske propagande v splošnem za napredek našega kmetijstva. Dalje vprašanje, ali je primerno prenesti državne kmetijske šole, drevesnice in trsnice ter posestva na samouprave in kakšne uspehe so dosedaj pokazale samoupravne kmetijske ustanove. Konečno se obravnava tudi vprašanje ukrepov, ki so potrebni za pospeševanje našega zaostalega kmetijstva. Opozoriti treba pri tem, da stojijo srbski kmetijski krogi prej na stališču, naj ostane kmetijska panoga še nadalje v državni upravi, ker vidijo v tem najboljšo jamstvo za dosego dovoljnih sredstev iz celokupnega državnega proračuna. Nikakor pa se stem ne morejo strinjati prečanski kmetijski krogi, posebno Slovenci, ker so bili vedno in so še sedaj pri delitvi teh sredstev zelo zastavljeni. Če bomo sami skrbeli za pospeševanje našega kmetijstva, si bomo tudi sami poskrbeli za potrebna sredstva.

g Kmetijska šola na Grmu je s koncem oktobra zaključila šolsko leto 1926-27. Letnik je dovršilo 31 učencev, od teh s prav dobrim uspehom 5, z dobrim uspehom 23 in z zadostnim uspehom 3. Jubilejno pohvalno diplomu je dobil kot vsestransko najboljši učenec Albert Breznik iz Globasnice na Koroškem. Učenci so se poslovili od zavoda s prirčno domačo prirreditvijo ter odšli polni idealnih načrtov za bodočnost na svoje domove. Želimo, da bi ti, za vse lepo in dobro navdušeni mladeniči krepko pomagali kmetskemu stanu do boljših časov.

Jugoslovanska strokovna zveza.

Kaj nudi JSZ svojim članom?

Posreduje članom službe brezplačno. Posreduje za člane v slučajev sporov med njimi in delodajalci. Ščiti člane pred izkoriščanjem v vseh ozirih. Daje članom pravni pouk. Sestavlja članom vloge in pritožbe na javne in samoupravne oblasti in socialne institucije. Posreduje brezposelnim članom podpore in potujočim članom potne podpore ter polovično vožnjo po železnicah in parobrodih. Daje članom nasvete v slučaju izselitve v tuje države, jim posreduje in daje za ta slučaj podporo. Nudi svo-

Kako si lepo umijete lase?

Ako pri umivanju uporabljate samo milo »GA-ZELA«, ki se kakor znano tudi najboljše obnese pri pranju perila. Ko so lasje dovolj oprani, se jih poslednjič izpere, ako so svetli, s kameličnim čajem, ako so temni, pa z rožmarinovim čajem.

jim članom splošno izobrazbo s predavanji, tečaji in s svojim tiskom. Združuje svoje člane za uspešne skupne akcije v gospodarskem in socialnem boju za pravice. Vodi svoje člane po potu prave kulture k cilju, ki je krščanski socializem.

Kdo lahko postane član Strokovne zveze?

Član Zveze postane lahko vsak delavec, privatni in javni uradnik, ki stoji na pozitivno verskem stališču, se zgledi pri krajevni organizaciji ali v glavnem tajništvu JSZ v Ljubljani, Stari trg 2/L, ali sporoči svojo željo za pristop po dopisnici na gornji naslov, nakar se mu pošlje pojasnila s pristopnico, katero izpolni in pošlje po položnici 4 Din pristopnine, 5 Din mesečne članarine in 5 Din za »Pravico«.

Uradne ure.

Uradne ure glavnega tajništva JSZ v Ljubljani na Starem trgu št. 2/L so od 8 do 12 in od 3 do 6 popoldne. Glavni tajnik sprejema stranke od 8 do 1 in od 4 do 6 popoldne. Pri ekspoziaturi JSZ v Mariboru na Aleksandrovi cesti št. 6/L so uradne ure od 8 do 1 in od 4 do 6 popoldne. Pri ekspoziaturi JSZ v Celju na Kralja Petra cesti št. 9 (hotel »Beli vol«), so uradne ure ob delavnikih od 9 do 1 in od 5 do 7.

Tajništvo viničarske organizacije posluje pri Sv. Miklavžu pri Ormožu v Husjakovi hiši vsak delavnik.

Izseljeniški odsek.

Inozemska izseljeniška društva prosimo, da nam javijo, katere slovenske učne knjige za otroke predvsem potrebujejo. Knjige bomo preskrbeli brezplačno.

Izseljeniški odsek JSZ poziva vse tiste družine, da sporoče njih točne naslove Izseljeniškega odseku JSZ, Ljubljana, Stari trg 2/L. Družine, katerih svojci, njih vzdrževalci, so v tujini brezposelni, naj javijo točno svoje bivališče in število članov, ki so odvisni od zaslužka svojca, istotako Izseljeniškega odseku JSZ. Sporoče naj tudi svoj gospodarski položaj. Ti podatki naj se čimprej pošljejo v lastnem interesu prizadetih. Tiste družine ali posamezniki, ki se nameravajo zaradi službe izseliti v tuje države ali se nameravajo vrniti v domovino, naj se prijavijo preje z dopisom Izseljeniškega odseku JSZ.

Revizije zvez in skupin JSZ.

Po sklepu nadzorstva JSZ bo nadzorstvo v mesecu novembru in decembru t. l. pregledalo poslovanje vseh zvez in skupin JSZ. Opozarjamo odbore, da poslujejo strogo po navodilih načelstva JSZ. Revizije bodo naznanjene.

Glavno tajništvo
Jugoslovanske strokovne zveze.

Kupujem vse vrste **zobotrebcev** po najvišjih cenah
M. Pakič, Ljubljana, Sv. Petra nasip 27 (za vodo)

Kako je Slovenija davčno preobremenjena.¹

Gospodarska in socialna slika. — Napisal Fran Erjavec.

Enako občutno breme tvorijo za našega kmeta tudi hišno razredni davek, dohodnina, številni indirektni davki (carina, takse i. dr.) in pa samoupravne doklade. Kakšne direktne davke in v koliki meri plačuje Slovenija, nam najbolje kaže naslednji pregled:

Tek. štev.	Vrsta davka	v davčnem letu 1925		v davčnem letu 1926	
		predpisano	plačano	predpisano	plačano
		Din	p	Din	p
1	Zemljarina	2.504.374	78	3.796.562	17
2	Hišna razredarina	574.537	—	402.175	90
3	Hišna najemarina in 5% davek	4.173.948	—	2.945.568	72
4	Občna pridobitina	1.438.098	86	2.314.088	29
5	Občna pridobitina od kmetov in obhodnih obrtov	4.183	70	—	—
6	Posebna pridobitina	8.566.192	27	7.970.573	04
7	Posebna pridobitina, rentabilitetni povitek	4.605.052	84	157.537	16
8	Rentnina deonirnih zavodov	157.537	16	94.522	30
9	Rentnina po napovedi odmerjena	96.365	65	57.759	39
10	Davek na tanjšene	317.992	32	317.992	32
11	Dobrodolina	21.276.265	92	17.884.959	06
12	Davek na ročno delo telečnih delavcev	8.35.338	64	2.400.020	—
13	Davek od plač javnih namestencev	5.147.569	55	—	—
14	Davek na poslovni promet	37.186.007	91	5.047.569	55
15	Invalidski davek	17.719.475	52	37.186.007	91
16	Vojska komorska doklada	8.600.754	17	17.719.475	52
	Davčne kazni za drž. skladi	52.481	94	8.600.754	17
	Skupaj	121.146.095	13	58.951.180	99
				65.818.094	46
				212.910.351	58
				221.087.238	72

¹ Nadaljujemo zanimivo razpravo, ki smo jo spomladi prinašali pod naslovom: Vzroki in posledice krize našega kmetijstva. — Uredništvo.

V tej številki so obsežna vplačila iz prejšnjih proračunskih dob, državi pripadajoča tangenta od prispevkov za zdravstvo in šolstvo, državne zamudne obresti, eksekucijske pristojbine in davčne kazni.

Trdoto navedenih davkov je pri nas še povečala ne-usmiljena davčna praksa, ki je v zadnjih letih redno več iztirjevala, nego je bilo pa predvideno, kar nam zopet lepo kažejo naslednje številke:

Vrsta davkov	v davčnem letu 1925		v davčnem letu 1926	
	predpisano	plačano	predpisano	plačano
	Din	p	Din	p
državnih direkt-davkov	242.450.840	61	292.603.501	79
doklad na dir. davke za samoupravne organe	45.037.853	—	46.152.992	38
Skupaj ...	287.488.693	61	338.756.494	17

Gospodarsko konkurenčno zmožnost Slovenije z ostalimi pokrajinami naše države v veliki meri otežuje tudi kričeča ne-enakost v obdavčenju posameznih pokrajin. Kljub temu, da ima naše gospodarstvo že na drugih poljih vse polno težkih ovir, je vendarle Slovenija davčno neprimerno bolj obremenjena, nego ostale pokrajine. Vseh neposrednih davkov so plačale posamezne pokrajine od l. 1919.—1926. kakor nam kaže naslednja razpredelnica:

Pokrajina	Znesek plačane neposredne davka od l. 1919.—1926	v %	Na 1 km ² površine odpade	Na 1 prebivalca o/p. d. a.
Srbija in Črna gora	1.763.850.373,28	22,72	16,84	407,90
Bosna in Hercegovina	1.052.486.168,62	13,56	20,36	556,88
Dalmacija	217.288.030,13	2,80	17,83	349,33
Hrvaška in Slavonija	1.37.986.349,56	22,09	44,22	702,37
Slovenija	1.093.525.997,97	14,03	67,51	1.350,8
Vojvodina*	1.998.874.128,2	25,75	75,22	1.118,29
Skupaj ...	7.764.011.028,38	100		

Pojasnila k temu pregledu gotovo ni treba nobenega, ker sam dovolj glasno priča o davčnem izžemanju naše Slovenije. Še nazornejše se nam pokaže ta krivična porazdelitev pri davku na poslovni promet, ki vsaj posredno zadene tudi kmeta. Od 1. januarja l. 1921. do 30. septembra l. 1926. je bilo namreč pobranega v vsej državi 839.591.446 Din tega davka, od katerega so pa plačale:

Srbija in Črna gora	147.906.271	Din, torej na glavo 34 Din
Dalmacija	29.867.840	" " " " 48 "
Bosna in Hercegovina	94.418.222	" " " " 50 "
Hrvaška in Slavonija	223.288.828	" " " " 83 "
Vojvodina	160.860.409	" " " " 117 "
Slovenija	183.249.876	" " " " 173 "

Še mnogo hujšo obremenitev nego direktni davki pa tvorijo indirektni ali posredni davki, ki znesejo približno petkrat toliko kot prvi. Glavni indirektni davki so pri nas carina, takse, trošarina in monopoli.

Fabiani & Jurjovec

Ljubljana, Stritarjeva ul. 5.

Velika zaloga **suknenega blaga** za moške in ženske obleke. — Lepa izbira svilenih rut in šerp. — Krojači in šivilje, pišite po vzorce.

Najuspešnejše sredstvo za reje domače živali je brezdvomno

»MASTIN«

ki pospešuje rast, odebilitet in omastitev domače, posebno klovne živine. Jasen dokaz neprecenljive vrednosti Mastina so brezštevilna zahvalna pisma! Cena: 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din. LEKARNA TRNKOCZY (zrav. rotovža), Ljubljana, Mestni trg 4

Železne peči in štedilniki

pri znani domači narodni tvrdki FR. STUPICA, Ljubljana — Gospodarska cesta 1.

BRINJE laško, istrsko **NOVE FIGE** in hrvaško in **dobite najceneje pri FRAN POGAČNIKU, Ljubljana, Dunajska cesta štev. 36.**